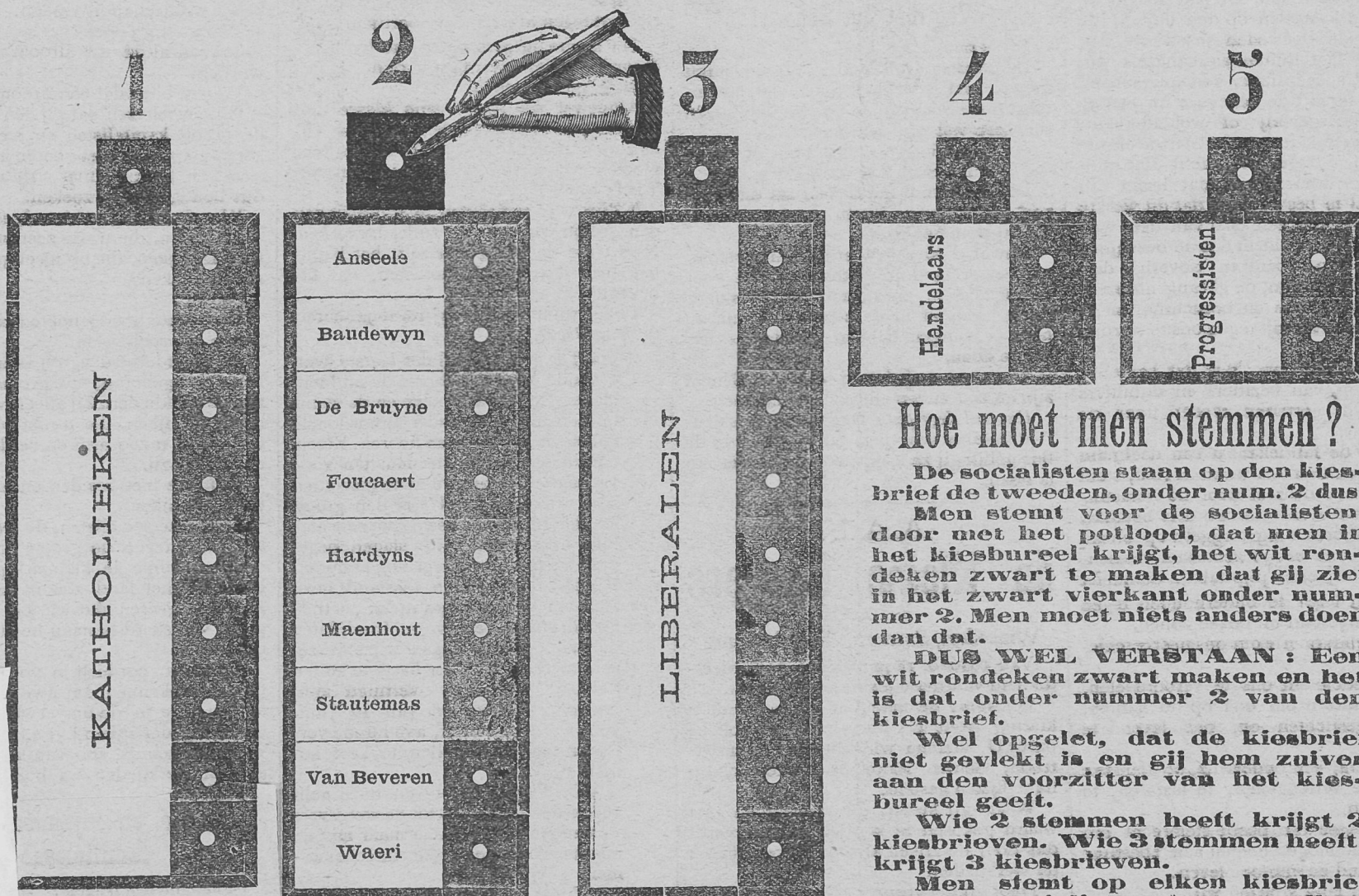

DE KIEZING

WETGEVENDE KIEZINGEN VAN 14 OCTOBER 1894

KIESBRIEF

Men stemt voor de socialisten onder nummer 2

Hoe moet men stemmen?

De socialisten staan op den kiesbrief de tweeden, onder num. 2 dus.

Men stemt voor de socialisten, door met het potlood, dat men in het kiesbureau krijgt, het wit rondeten zwart te maken dat zij ziet in het zwart vierkant onder nummer 2. Men moet niets anders doen dan dat.

DUS WEL VERSTAAN : Een wit rondeten zwart maken en het is dat onder nummer 2 van den kiesbrief.

Wel opgelet, dat de kiesbrief niet gevlekt is en zij hem zuiver aan den voorzitter van het kiesbureau geeft.

Wie 2 stemmen heeft krijgt 2 kiesbrieven. Wie 3 stemmen heeft, krijgt 3 kiesbrieven.

Men stemt op elken kiesbrief voor de socialisten door op elken kiesbrief het wit rondeten onder nummer 2 met het potlood zwart te maken.

Kiezers,

De kiezing is vrij. Zij is geheim. In 't kiesgangske kan niemand zien voor wie zij kiest.

Elk stemt in zijne gemeente.

De stemmen van de gemeenten van 't zelfde kanton worden naar de hoofdplaats van het kanton gebracht en daar ondereen gemengd, zoodat niemand weet hoe er, in gelijk welke gemeente, gestemd werd.

Stemt gerust voor de socialisten.

De kiezing is geheim!

Onderricht aan den Kiezer

Voor al moet men zorgen den kiesbrief op zak te steken.

Men wordt toegelaten tot de stembus van 8 ure 's morgens tot 2 ure 's namiddags en moet geene rekening houden van de naamafroeping. Men stemt als men opkomt zonder wachten.

Op den kiesbrief is de plaats aangeduid waar men moet gaan stemmen.

In het Kiesbureau

De kiezer krijgt van den voorzitter zooveel stembrieven als waarvoor hij op de kiezerslijst ingeschreven is. De kiezer voor de Kamers met éne stem ontvangt ééne brief. De kiezer voor Kamer en Senaat ontvangt twee brieven, een witten en eenen rooskleurigen.

Men moet geen acht geven op de rooskleurige brieven, daar de socialisten niet meedoen voor den Senaat, maar op de witte brieven stemt men voor de socialisten door met het potlood, dat men krijgt, het wit rondeten onder nummer 2 zwart te maken.

Na zich goed overtuigd te hebben dat de brief niet gevlekt is, moet men denzelfden toevouwen zooals hij gevouwen was bij het ontvangen van den voorzitter.

Al op dek!

't Is de kreet der zeelieden op den oogenblik dat de stormende natuurelementen het schip bedreigen.

Al op dek, zij aan de zeilen, zij aan 't roer, zij aan de pomp, elk op zijnen post, geen lafaards, geen overschilligen.

Samen bezwijken of samen triomfeeren op de woeste natuurkrachten, allen voor een, een voor allen, weze de leus.

Voor de kiezing van Zondag zeggen wij op onze beurt: Werklieden, al op dek!

't Maatschappelijk schip, de beschaving zijn in gevaar; bedreigd, door al de vijanden van den welstand, de vrijheid, de ontwikkeling onzer klasse en de geheele menscheit.

Waarom? Omdat het werkende volk verarmt, naarmate het de wereld verrijkt door zijnen arbeid.

Het verwisselen van uw handgetouw, tegen een mekaanisch, de vermenigvuldiging van een getouw op twee en van twee op vier in afwachting der zes getouwen, bracht geen el lijnwaad of katoen meer in uw kas. En wat waar was voor den wever was het ook voor u, spinner, schoen- en kleermaker, schaver, draaier en zager.

Het entrepriewerk, de gebreveteerde zuigpomp van 't kapitalisme, maakte van

U een citroen in uwe jeugd, en liet de hospicie, Hoogstraete of 't Kerkhof voor de uitgeperste citroens.

Onverzadelijk in 't slikken van rente, ontrukte 't kapitalisme u de vrouw en het kind, zeker van in die zwakkere werk krachten eene nieuwe bron van goud en leene grootere waarborg van onder werping te vinden.

En aldus geperst in die dubbele schroef der concurrentie tegen 't ontwikkelen mechanisme en den arbeid van vrouwen en kinderen, daalden uwe loonen, bleven uwe werken lang en klommen de werkeloosheid en de ellende. De gespannen mechanisch-arbeid verzwakte uw lichaam en uw geslacht.

Werkeloosheid, ellende en verzwaking deden de dronkenschap, de ontucht, het misdrijf en de landlooperij stijgen.

Midden van den klimmenden rijkdom met duizenden millioenen, vergrootte de onzekerheid van het bestaan, de ontevredenheid, den strijd van mensch tot mensch, van klasse tot klasse.

En waarom al die ellende, die hongersmarten en opstanden, dien afschuwelijken oorlog?

Om eene klasse, eene minderheid van bezitters te verrijken. De paleizen in de steden, de kasteelen op den buiten, de villa's in de badsteden rezen uit den grond op met hunne aanhangels van bordeelen, speelhuizen, koerspleinen en kursalen, terwijl de officiële en bijzondere aalmoesgeverij of weldadigheid, het schrikkelijk toenemen der armoede vaststelde. 't Is om de pracht dier minderheid te voeden, om dat leven van vadsigheid te bestendigen dat zij werkt; 't is daarom dat een deel van den werkenden stand, gedoemd is te bezwijken onder lastigen arbeid en 't overige deel om werklooste zijn, de gevangenhuisen, bedelaarsgesichten en ontuchthuizen te vullen, en als verwijt tegen ons te worden gekeerd.

Eh wel werklieden, 't is dat kapitalistisch regiem, van bezitters en uitbuiters dat geweld, gesteund wordt door de burgerstaat.

Terwijl de fabrikant u een deel nam van de vruchten van uwen arbeid, stoot de burgerstaat de rest door de belastingen die allen door ons worden betaald. En de millioenen afgetroddeld op onzen boterham, ons beetje zeldzaam vleesch, ons glas bier, onze pijp tabak, dienden:

Om een leger te onderhouden tegen ons, samengesteld uit onzen zonen.

Eene gendarmerie om ons neer te schieten.

Een justitie om ons te veroordeelen, gevangenhuisen om ons op te sluiten, bedelaarsgesichten om ons levend te begraven;

Eene pers, een onderwijs, eerdiensten om ons te verleugenen, te lasteren, te verstompen.

Wij vroegen een beetje stemrecht om ook mede te mogen helpen aan 't bestuur van ons land en van ons leven.

Tien jaar lang vroegen wij.

Wij kropen op de knien, wij smeekten en men spotte met ons. Wij stonden op, men lasterde en strafte met werkeloosheid en gevang.

Wij protesteerden krachtig, men antwoordde met geweld, met kogels en met moord. Vergeet ze niet, werkers, wanneer zij ter stembus gaat, de gevallen van Roux, Bergen, Antwerpen, Boom, Queenast.

God ziet U, zeggen de katholieken tot de kiezers.

De geraamten uwer martelaars zien U, zeggen wij tot volk. Vergeet ze niet en wacht ze, want hunne wraak is deze van het onverdiend lijden uwer klasse, dat zij wilde uitroeren en waarvoor zij hun bloed gaven.

Werklieden!

De rijken, zij die regeeren, zij die onderwijs genoten, die geld en macht hadden hebben u in ellende gedompeld. Zij alleen zijn de schuld van uw lijden. Stemt tegen hen, stemt tegen de verraders uwer klasse die hen volgen, of zij bewerkt uw eigen ongeluk, dat uwer kinderen, dat uwer vrouwen en gij kasjadt u met de eigene zweep uwer domheid.

Al op dek, mannen! Duizende stemmekens samengebracht en wat ook ons stemmental zij, de eendracht onzer klasse, dit reuzenprotest der armen, is de voorbode van onzen triomf en onzer redding.

Nieuwe Kiezers!

Als gij nu weer voor rijke liberalen of rijke katholieken gaat stemmen, wat baat U dan uw stemrecht?

Als gij weer voor de rijken stemt, zullen de leeren heel natuurlijk zeggen: « De werklieden stemmen voor ons, 't is dat wij goed gedaan hebben in de verlopen jaren; wij zullen zoo maar voortgaan. »

En zij zullen, en terecht, al de wetten blijven maken tegen U.

Wilt gij dus betere wetten hebben, gij moet voor WERKLIEDEN en tegen de rijken stemmen.

STEMT VOOR DE SOCIALISTEN

Stemt niet voor het Senaat!

De socialistische partij is tegen het Senaat.

Zij wil niet dat de werkingen der Kamer van Volksvertegenwoordigers vernietigd worden door een Senaat, uit oude rijke menschen bestaande, die van geene hervormingen willen weten, en altijd het hekken aan den ouden stijl hangen.

Weg met het Senaat!

Dit is onze leuze!

De kiezers van onder de 30 jaren mogen niet voor het Senaat stemmen, maar de kiezers van 30 jaar en daarboven stemmen wel voor het Senaat.

De stembrief voor de Kamer is wit en die voor het Senaat is rooskleurig.

De kiezer voor het Senaat zal dus zoveel rooskleurige kiesbrieven ontvangen als hij stemmen heeft.

Eh wel, de kiezers voor het Senaat stemmen eerst op hun witten kiesbrief voor de socialisten, en steken den rooskleurigen kiesbrief in de stembus, gelijk zij hem ontvangen hebben, zonder er iets aan te doen.

Zoo toonen zij dat zij tegen het Senaat zijn en zoo zullen alle socialistten doen.

Dus wel begrepen: Doe op de rooskleurige stembrieven niets en steekt ze in de bus gelijk gij ze krijgt, zonder er iets aan te doen.

AAN de Kleine Burgers

Winkeliers, Patroons, Renteniers, enz.

Van 1830 tot 1892 maakt gij de meerderheid van het cijnskieserskorps uit.

Gij waart de macht en in geene enkele kiezing heeft de liberale of katholieke partij U, kleinen winkelier, kleinen patroon, kleinen rentenier of pachter, op hare lijsten gesteld.

Waart gij kiezer, gij waart toch niet waard gekozen te worden, en gij werdt dus door de rijken al zoo erg veracht als de werklieden.

Hebt gij het vroeger goed gehad, in de laatste jaren is uw toestand verslecht en voor u is de toekomst zoo somber als voor de werklieden.

Groote fabrieken verdrijven de kleine patroons; groote bazars en confectiehuizen verdrijven de kleine winkeliers, waaraan, wij bekennen 't, de samenwerkende maatschappijen voor een deel medehelpten.

In de laatste halve eeuw zijn kolossale fortuinen ontstaan: de krisissen in handel en nijverheid hebben voor gevolg dat de kapitalisten hun geld in staats- en stadsactiën steken, waar de intrest zeker is.

Daardoor kunnen de regeering en gemeenteraden veel geld aan kleinen intrest geleend krijgen, en dalen de renten der staatsobligatiën van 4 op 3 1/2, van 3 1/2 op 3 per honderd en die der stadsactiën van 3 op 2 1/2 per honderd.

Die daling der rente komt den kleinen rentenier treffen en verplicht hem ook tot besparingen.

Die toestand is erg en wat wordt er door de twee burgerpartijen tegen gedaan of beloofd?

Niets! Integendeel. Hunne vroegere verachting voor den kleinen burger verergert eerder dan te verminderen.

Zij, die zich de verdedigers der kleine burgers noemen, hebben niet eens één kleinen burger onder hunne kandidaten genomen.

Noch op de liberale, noch op de katholieke lijst staat een kleine burger of een

persoon, die openlijk verklaard heeft de belangen der kleine burgers voor te staan.

En, o wonder, terwijl de rijken de kleine burgers zoo schandelijk verwaarloosen, staan drij kleine burgers op de lijst der socialistten.

Het zijn de gezellen Edm. Vanbeveren, kleine schildersbaas; J. Foucaert, kleine handelaar, en M. Maenhout, hovenier.

Langs een anderen kant zien wij:

1° Dat rijke liberalen en katholieken het Volksbelang hebben gesticht, dat aan de bakkers hunne burgerkalanten heeft afgenomen;

2° Dat de katholieke partij, op den buiten, zeer veel samenwerkende maatschappijen sticht tot het aankopen van vette en zaden, tot het maken van boter en er nog anderen voorbereidt tot den verkoop der landbouwvruchten.

Toen gij, onder het cijnskiesstelsel, de meerderheid uitmaakt, werdt gij reeds verwaarloosd; nu dat door het uitgebreid stemrecht de werklieden en boeren den grooten doorslag in de kiezing geven, nu dat de rijken u als kiezers min moeten vreezen, zullen zij u niet alleenlijk verwaarloosen, maar u ruïneeren per trein express.

Gij stelt, naar 't schijnt, uwe kandidaten te Gent tegen al de andere partijen.

Ha, kleine burgers, beter laat dan nooit, maar 't is te laat, want gij hadt dit 20 jaar vroeger moeten doen.

Alhoewel wij liever eene klasse zien strijden, hoe hopeloos de kamp ook zij, dan zich moedeloos over te geven, toch moeten wij u toeroepen: kleine burgers, 't is te laat!

't Zijn wij, socialistten, niet die dit zeggen, 't zijn wij niet die zulks bewerken. Neen, 't is de *Bien Public* zelf, het katholieke blad der rijke katholieken, dat het bekend.

In zijn nummer van 29 Juni 1892 schreef de *Bien Public*:

« Ter gelegenheid der laatste wetgevende kiezing hebben de middenklassen in het algemeen en de kleine burgers in het bijzonder hunne klachten en wenschen laten hooren. Klachten en wenschen die men ten volle verstaat en in breede mate gewettigd zijn, want de inval van den groot-handel heeft aan heele groepen eerlijke handelaars harde slagen toegebracht en hij bedreigt nog anderen. » Deze smartvolle toestand heeft zich aan de beide politieke partijen opgedrongen en onze kandidaten hebben op de stelligste wijze verzekerd zich de zaak ter harte te zullen trekken. Men mag overtuigd zijn, dat onze gekozenen van 10 Juni, voor wat hen betreft, aan hunne verbintenissen niet zullen te kort komen.

« De wetgevers — en onze acht gekozenen behooren tot de wetgevers — kunnen in deze zaak maar met de meeste voorzichtigheid tusschenkomen. » Zij moeten zich bepalen zekere voorrechten af te schaffen, waarvan tot hertoe de grootten in den strijd tegen de kleinen genoten hebben, derwijze dat allen, volgens recht, op den voet der meest volledige gelijkheid zijn geplaatst.

« Verder gaan, ware de vrije concurrentie beletten, de voortbrengst belemmeren en reden tot erge en verdiende beknibbelingen geven.

« Over 't algemeen zijn de wenschen van den handel zoo ver niet gegaan.

« Wij stellen ons geene al te schoone dingen voor van de hervormingen die voorgesteld en BELOOFD zijn. Zij zullen een voorrecht, een onrecht doen eindigen; MAAR ZIJ ZULLEN NIEMAND REDDEN. (Niemand beteekent hier: geen enkelen burger door den groot-handel met failliet bedreigd. Nota van *Voornit*.)

« De groot-handel, de bijzondere inrichtingen of de handelsmaatschappijen zullen van zeer groote voordeelen blijven genieten, die voort-spruiten niet uit de wet, maar uit den aard der zaken zelf en uit eenen gewettigden toestand.

« De strijd zal van dag tot dag moeilijker worden voor de kleinen, totdat een groot deel van hen zal verdwenen

zijn en tot aan den bestis-senden zege hunner machtige concurrenten. Dit is de onweerstaanbare strekking die zich voordoet in handel en nijverheid en welke de vrucht is eener concurrentie, die nutteloos en overigens onmogelijk kan tegengehouden worden. »

Kleine burgers,

Al wat de *Bien public* zegt is waar. Het groot kapitaal zal de grootste meerderheid van u in 't kort inslikken, gelijk de walvisch met de kleine vischjes doet.

Gij zijt woedend op ons, omdat wij, arme sukkels, samenwerkende maatschappijen hebben opgericht om, langs dien kant, ons lot te verbeteren.

Maar als gij nu met kalme oordeelt, moet gij niet bekennen dat, ware *Voornit* niet ontstaan, een of meer groote confectiehuizen te Gent bij de reeds bestaanden zouden opgericht zijn geweest?

Wat had het u gebaat, ware *Voornit* niet geboren?

Gij waart door de grootten toch uwe klanten kwijt, maar de werklieden hadden de winsten ende vrijheid voor velen hunner niet, die zij nu in hunne samenwerkende maatschappijen vinden.

Wat gaat gij doen?

't Was altijd uw droom zelf rijk te worden.

Voor u blijft dat een droom!

Gij gevoelt zelf dat gij den strijd tegen de groote kapitalisten en tegen de werkersorganisaties niet voeren kunt.

Alleen kunt gij niet strijden, gij moet dus bondgenooten zoeken.

Wie zijn uwe beste bondgenooten?

De rijken, die u zoo zeer verachten als wij? De rijken, die op meer groote magazijnen denken?

Neen.

Uwe beste bondgenooten zijn de werklieden, de socialistten.

De meerderheid van u is uit den werkersstand geboren; uw grootste cliënteel zijn de werklieden. Zij alleen voeren strijd tegen de rijken, die u niet willen opheffen, maar u zoo arm en verdrukt willen maken als zij.

Heft dus niet ons den oorlogskreet aan tegen de rijken.

Steunt de socialistten, de werklieden in hun strijd tegen de groote fortuinen die onvermijdelijk de kleinen opslurpen en helpt ons het land zoo in te richten en zoo te regeeren dat al wie werkt, een goed, verzekerd bestaan heeft en vrijheid daarbij!

Leest dit, oordeelt in volle kalmte, en ge zult bekennen dat uwe redding even als de onze in de omverwerping van de regeering der rijken ligt en in de wetgeving der kleinen, zoo van kleine burgers als van werklieden en boerenknechten.

Vrienden en vijanden van het familieleven

De katholieken zeggen:

De socialistten willen de familiën vaneen scheuren.

Zij liegen:

De socialistten zijn voor het familieleven want de meerderheid hunner zijn vader van familie en zij vragen meer loon en min werken, om wat meer van het familieleven te kunnen genieten.

Om met de kinderen, wel gekleed en gevoed, ook eens naar het park of dierentuin te kunnen gaan.

De katholieken, integendeel, zijn tegen het familieleven.

Ziehier hoe:

1. De priesters en kloosterlingen zijn niet getrouwd.

2. De rijke katholieken waren er altijd tegen dat de wet de verleiders der meisjes opzoekt, omdat die rijke katholieken hunne bastaards niet zouden moeten herkennen en ondersteunen.

3. De rijke katholieken kunnen het minst van al hunne meiden, kameriësters en achterwaartse gerust laten.

4. De meeste rijke katholieken hebben lieven op kamers zitten, alhoewel zij eene vrouw en meerderjarige dochters hebben.

5. In de katholieke steden zijn er geen weezenhuizen. De arme volkskinderen worden uitbesteed aan den boer, die ze kweekt aan den kleinsten prijs en zoo worden die ditskens uren ver van hunne bloedverwanten verwijderd.

Werklieden!

Verlossen wij ons eindelijk van dit rijk papenras door den 14-October allen voor de socialistten te stemmen.

Verhuizing

Vaderlan

28 Septem

« De n

der werkl

Maar als d

de schuld

naar den

anderen b

vestigen, z

te Roubaix

M. Lip

ook reeds

Wij kun

woorden d

groot Gen

Public van

« Le Co

de markte

voor de v

als der Eng

« Maar

Belgen, be

« Het is

duur zijn

waarom zij

sche bazer

dan gij d

werken ge

Belgische

« Betale

min loon

de onze?

« De E

dezelfde

onze, 30

Belgische

« Hoe e

sche werkl

uren daags

nen verdie

vlugger en

« Door

kassen) die

aanzienlijk

en even aa

te bekomet

« En de

beloften ku

het vernuft

geleend he

ven, berei

met deze

hunnen inv

doen aangr

« De dag

Gent en in

sche werkl

maken. »

Eh wel, v

de slechthe

van Lippe

boven?

Het groo

bewijst: on

hoogste lo

De weve

zijn dus de

verhuisden

uit ikzucht

roggenbro

zoeken.

Welke w

liberalen, d

digen en na

En wat

Bien Public

sen, de hoe

gen, dat

patroons va

laten, de d

gang der B

Dit belet

en vlam spr

der geantsch

Dat de

De Hempt

reeds hond

hebben ges

hunne vakt

M. Jozef

den paus, l

Eenigen

slecht in z

De kath

burg vroeg

over de gr

delen, en v

vader zijne

« Ik heb

in mijne fa

Eh wel, l

stemmen v

recht van

zoo in het

Verhuizing onzer fabrieken naar den buiten

Vaderland, het liberaal blad van Vrijdag 28 September, schrijft :

« De nijverheid is slecht en de toestand der werklieden ook, zeggen de rooden. Maar als de nijverheid slecht gaat, is het de schuld der rooden, die de fabriekanten naar den buiten hebben verjaagd, en anderen belet hebben zich hier te komen vestigen, zooals onlangs met die nijveraars te Roubaix is gebeurd. »

M. Lippens heeft diezelfde domheid ook reeds verteld.

Wij kunnen daar niet beter op antwoorden dan met het volgende, uit het groot Gentsch katholiek blad *Le Bien Public* van 3 Mei 1893 overgenomen :

« *Le Commerce et l'Industrie* bekent dat de markten van heel de wereld zoowel voor de voortbrengselen der Belgische als der Engelsche weefnijverheid open zijn »

« Maar wat is de oorzaak die ons, Belgen, belet deze markten te bezoeken? »

« Het is dat onze voortbrengselen te duur zijn. Wij zijn het eens! Maar waarom zijn ze te duur? Doen de Engelsche bazen hunne wevers langer werken dan gij de uwe? De Engelsche wevers werken gemiddeld 56 uren per week; de Belgische wevers werken 69 uren. »

« Betalen de Engelsche fabriekanten min loon aan hunne wevers dan wij aan de onze? »

« De Engelsche wevers winnen, met dezelfde economische toestanden als de onze, 30 franks per week, daar waar de Belgische er maar 18 winnen. »

« Hoe en door wie hebben de Engelsche werklieden, die 50 jaren geleden, 14 uren daags werkten en ellendige dagloonen verdienden, zich gedwongen gevoeld vlugger en beter te werken? »

« Door de *Trades Unions* (weerstandskassen) die hen de hoop gegeven hebben aanzienlijke vermindering van werkuren en even aanzienlijke verhooging van loon te bekomen. »

« En de *Trades Unions* hebben hunne beloften kunnen verwezenlijken, dank aan het vernuft der Edgelsche bazen die zich geleend hebben aan de gevraagde proeven, bereidwillig hebben onderhandeld met deze volksverenigingen, en zoo hunnen invloed bij de werklieden hebben doen aangroeien. »

« De dag waarop het zoo zal gaan te Gent en in gansch het land, zal de Belgische werkman een rassen vooruitgang maken. »

Eh wel, werklieden, gaat de domheid of de slechtheid — of alle beide te samen — van Lippens en *Vaderland* niet alles te boven?

Het groot Gentsch katkoliek bazenblad bewijst ons zelf dat de landen met de hoogste loonen het best concurreeren.

De wevers die betere loonen vroegen zijn dus de schuld niet, dat de fabrieken verhuisden, maar wel de fabrikanten, die uit ikzucht, vrekheid en onkunde naar rogenbroodloonen op den buiten gingen zoeken.

Welke werkman zal stemmen voor de liberalen, die de slechte patroons verdedigen en naarstige werklieden belasteren?

En wat de katholieken betreft, de *Bien Public* bekent dat de weerstandskassen, de hooge loonen en korte werkdagen, dat de wijsheid der Engelsche patroons van die weerstandskassen toe te laten, de oorzaak zijn van den vooruitgang der Engelsche nijverheid.

Dit belet niet dat de *Bien Public* vuur en vlam spuwt tegen de weerstandskassen der gentsche werklieden.

Dat de katholieke fabriekanten Jozef De Hemptinne, Casier en andere tyrans, reeds honderde werklieden broodeloos hebben gesteld, omdat zij lid waren van hunne vakvereniging.

M. Jozef De Hemptinne, graaf van den paus, heeft het nog verder gedreven.

Eenigen tijd geleden, ging het zeer slecht in zijne weverij.

De katholieke werklieden uit d'Oud burg vroegen aan M. Jozef om met hen over de grieven der wevers te onderhandelen, en wat antwoordde M. Jozef, die vader zijner werklieden?

« Ik heb met u geen zaken: gij hebt u in mijne fabriek niet te moeien. »

Eh wel, katholieke werklieden, kunt gij stemmen voor katholieke rijken, die uw recht van vereeniging verkrachten en u zoo in het aangezicht spuwen?

Dieven in huis

De regering ontving van de belastingen, enz. in :

1830 91 miljoen fr.

1891 402 miljoen fr.

Belgie's schulden beliepen in :

1835 97 miljoen fr.

1892 2 duizend 147 miljoen fr.

Belgie werd sinds 1830 geregeerd door liberale en katholieke rijken, elk op zijne beurt.

Wheeten wij dat opvreters!

Weg er mee, en daarom stemt op den 14 oktober allen voor de socialistes!

De Toestand der Werklieden

in 1830 en nu

Wanneer de socialistes beweren en bewijzen dat de werkman eer achteruit dan vooruitgegaan is, loochenen de rijke menschen zulks en houden staan dat het lot van den werkman wel honderd maal beter is, als in vroegere jaren.

De volgende cijfers gaan deze redeneering vernietigen :

Sinds 1835 zijn de loonen gestegen, maar de prijzen der levensmiddelen klommen hooger, zoodat feitelijk de werkende klasse niets heeft gewonnen door de vermeerdering der rijkdommen aan haren arbeid grootendeels te danken.

In de *Gazette van Gent* van 21 Juni 1835 zien wij dat de boter op de markt verkocht werd aan fr. 1,37 den kilo, 't is nu fr. 2 50 tot 3 06; de aardappelen gingen dien dag fr. 4,91 de 100 kilos, eenige dagen later fr. 4 21; nu is het 7 tot 10 frank.

In het nummer van 29 maart 1835, van 't zelfde blad, zien wij : Cheribon koffie, 40 cents den 1/2 kilo, 't is nu 60 tot 68 cents; Domingo, 33 à 34 cents, 't nu 50 à 56 cents; de vijgen 51 stuivers of fr. 4,59 de mat, 't is heden, fr. 5,75 tot 6 frank.

Verscheidene oude werklieden verzekerden mij dat in die jaren de levensmiddelen der werklieden aan den volgende prijs stonden : Eieren, fr. 0,68 de 26, heden 1,75 tot 2 fr. Vleesch, 25 centiemen voor een pond — 400 grammes — goedkoop vleesch (schellekens) of tegen fr. 0,62 den kilo, dat heden fr. 1,00 tot 1,20 geldt. Mosselen : 8 centiemen de 100; eene volle pan *bleiken* (bleien), voldoende voor het maal eener familie van 6 personen, 50 centiemen, heden is het één frank.

Zeevisch : eene groote *plaat* (pladijs) koste 36 centiemen, nu 1 frank.

Huishuur : In het huis waar ik werd geboren, betaalde mijne moeder in 1840, 16 franks per maand; toen wij het verlieten betaalden wij 25 franks.

Bier : Men had voor 12 centiemen een halven liter goed bier; heden heeft men voor 10 tot 15 centiemen een derde liter en soms minder.

Alles wat men in de herbergen at was de helft goedkooper dan nu.

De groenten alleen zijn in prijs gebleven en het brood is verminderd; maar daar waar de vermindering het gevoelig is, is het dank, niet aan het kapitalisme of aan de concurrentie der bakkers onderling, maar aan de socialistische samenwerkende maatschappijen, die de eerste groote bakkerijen oprichtten.

Ziehier andere bewijzen, even zoo verpletterend :

In 1842 telde Gent 108,820 inwoners en het Bureel van Weldadigheid betaalde dit jaar fr. 220,773 44, aan de noodlijdenden. In 1889 telde Gent 152,391 inwoners en hetzelfde Bureel van Weldadigheid betaalde dit jaar fr. 396,966,09 aan de noodlijdenden. De bevolking klom van 1 op 1 1/2; de onderstand schier van 2 op 4. Moet men hier rekenschap houden van de prijzen der levensmiddelen, die sinds 1842 gestegen zijn en voor hetzelfde getal noodlijdenden en denzelfden onderstand de uitgave eener grootere som geld hebben noodzakelijk gemaakt, langs eenen anderen kant moet men in acht nemen, dat sedert 1842, bij het officieel Bureel van Weldadigheid, nog talrijke andere liefdadigheidsgenootschappen ingericht werden, als dezen zijn : De Zonder Naam, de Sint-Vincent-

a Paulo, verscheidene andere katholieke stichtingen, het Nachtverblijf, het Werk der Weduwe, der Schamele Armen en meer anderen, zonder te rekenen de per soonlijke ondersteuning, die nog gedaan worden.

De ellende stijgt, 't valt niet te loochenen. Wilt gij een verpletterend bewijs voor onze wevers?

In dezelfde *Gazette van Gent*, jaargang 1835, zien wij, dat de wevers in werkstaking gingen, alhoewel zij een loon verdienden van 15 tot 20 franks per week.

Verleden jaar brachten in eene zitting van den Werk- en Nijverheidsraad der katoenindustrie, de werklieden en bazen, elk van hunnen kant, het gemiddeld loon der gentsche wevers; de werklieden zegden 15 frank; de bazen 16 frank per week. Gij ziet, het verschil is onbeduidend en van beide zijden was men eerlijk geweest. Nemen wij dus het middelfijfer : fr. 15,50 per week en men ziet oogenblikkelijk dat, ondanks den meerderen rijkdom door den mechaniekwever geschapen, zijn leven rampzaliger is geworden.

Niet de werklieden alleen hebben hierdoor te lijden gehad.

Zien de werklieden en kleine burgers zich door het kapitalisme bedreigd, de boerenstand lijdt verschrikkelijk.

In 1842 waren de Belgische goederen belast met 70,994,000 franks hypotheek, in 1886 was dit cijfer geklommen tot 206,367,000 franks. De hypotheek, die bergbriefjes der kleine eigenaars, zijn drij maal vermeerderd in 46 jaar, alhoewel de zaaialanden in waarde meer dan verdubbelden door de zorgen van den boer, en door de uitbreiding der steden, de bouwgronden ontzagelijk zijn geklommen in waarde (1).

De stijgende nood te midden van stijgenden rijkdom, wordt nog bewezen door de verzwakking van ons volk. In 1882 waren er 31 per honderd vrijgestelden van den soldatendienst, in 1887, 35 en in 1888, 36 per honderd. En in dit klimmend aantal ongeschikten komen meest voor : teringlijdende, borstzieken, venesische ziekten, verminkten, bloedarmoedigen en jongelingen met breuken. Wanneer wij, die al die feiten, al dit lijden kennen en voelen, dan in verontwaardiging de vermaledijding uitspreken over eene dergelijke maatschappij, zeg, groote burgers, hebben wij dan ongelijk?

Terwijl onder de arbeidende klasse de nood met zijne afschuwelijke gevolgen steeg, terwijl het getal offers klom dat de arbeid moest slachten op het altaar van het kapitalisme, vermeerderde die zelfde werkende klasse den Belgische rijkdom van 10 duizend miljoen tot 35 duizend miljoen in de verloopende 60 jaren.

Meer verarming voor de scheppers van van alles, meer verrijking voor de nietsdoeners, ziedaar de huidige maatschappij in één enkel woord geschetst, ziedaar waarom wij ze bestrijden met al de kracht waarover wij beschikken, het socialisme prediken en de armen oproepen zich rond onze vlag, het vaandel hunner verlossing, te scharen.

Wetsverkrachters

Een werkman die een brood pakt heeft minstens drie maanden; een boer die een haas schiet, heeft soms een jaar.

Sinds 5 jaren is de wet doorgevoerd, waarbij den arbeid van kinderen zekere uren in de steenbakkerijen is verboden, en de kinderen werken nog altijd.

Nachtwerk voor kinderen in fabrieken is verboden; te Verviers werken in alle fabrieken 's nachts de kinderen ook.

Bazen zijn verboden in herbergen te betalen. Te Antwerpen dreigden de dokbazen tegen de katholieken te stemmen, als d'ze wet werd toegepast; de regeering t ok ze in.

De arbeid voor vrouwen en kinderen in fabrieken en werkhuizen is door de wet geregeld.

Dezelfde fabriekanten zijn reeds 50 maal achtereen telkens tot 1 fr. boete veroordeeld om de wet te overtreden.

In de garentwinderij *Filatures* en *Fileries réunies* te Aalst, waar minister De

(1) Er leeft in België eene eigenares, die 30 jaar geleden, bij Antwerpen, grond kocht en dien 6000 frank betaalde; in de laatste 10 jaren verkocht zij den grond voor 600,000 franks. De dame heeft het ons persoonlijk verhaald.

Bruyn associé is, leeft men de wet niet na.

Wij zochten den toezichter op. Hij was 5 weken in vacantie en de wet binst ook, want niemand vervangt hem.

Wij schreven naar den procureur des konings van Dendermonde, en deze zond een agent naar het fabriek van den minister met verzoek dit niet meer te doen.

Waarom wordt de wet op den arbeid verkracht? Omdat zij voor de werklieden is en door rijken moet worden toegepast.

Wie goede werkerswetten wil en ze wil zien uitvoeren, moet werkers naar de Kamers zenden en geen rijken of geen dompers, die dansen gelijk de rijken schuifelen.

DUBBELE GEZICHTEN

In hun gazetie die de dompers aan de werklieden der stad uitdeelen, zijn zij tegen de belasting op het brood, boter, suikerij en andere levensmiddelen.

En in het gazetie dat zij aan de boeren uitdeelen, zijn zij voor de bescherming van den landbouw, dus voor de inkomende rechten op de vreemde levensmiddelen, graan, boter, suikerij, enz.

Kan men grooter schelmen zijn? En zal iemand voor die bedriegers kiezen?

LEEST

LEEST

LEEST

deze belangrijke cijfers

Werklieden, terwijl de regeering geen geld heeft voor uwe invaliden en voor uwe pensioenen;

Pachters, terwijl de wegen uwer dorpen slecht zijn en slecht blijven, terwijl gij van den Staat geen geld geleend kunt krijgen om uwen landbouw te verbeteren;

Boerenknechten, terwijl gij in echte krotten met hongerloonen moet leven;

Staatsbedienden, terwijl gij nutteloos naar vermeerdering van jaarwedde wacht;

Onderwijzers, terwijl men U vervolgt en de bevolking van stad en dorp tegen U opjaagt;

Armen van 't veld, terwijl gij allen op uw werk, op uwe pacht, op uwe jaarwedde wordt gesnoeid,

Leest hier wat de regeering doet met de miljoenen opgeslorpt door de belastingen die de werkers betalen.

Leest, leest, leest!!

KONINKLIJK PALEIS

Van 1830 tot 1880 werd uit de kas van het land betaald voor den onderhoud van het

Paleis des konings te Brussel	3 1/2
Paleis van den graaf van Vlaanderen	1/2
Kasteel des konings te Tervuren	7 1/2

miljoen fr.

Te samen 13 1/2 miljoen of twee honderd zeventig duizend franks per jaar.

KASTEEL VAN LAKEN

Eenige jaren geleden brandde 't kasteel van den koning te Laken af. De regeering betaalde op afkorting in :

1890 600 duizend fr.

1891 660 duizend fr.

Dit nieuw kasteel zal aan 't land vier miljoen kosten.

En terwijl miljoenen aan de paleizen des konings worden gehangen, betaalde

de regeering voor aankoop van kunstwerken :

In 1890 7,800 fr.
In 1891 47,111 fr.

Leest verder!

Jaarlijks betaalt men voor het leger 50 miljoen franks, voor het landbouwonderwijs een half miljoen, voor de Nijverheidsscholen ook een half miljoen

DUS

50 miljoen om te leeren moorden,
1 1/2 miljoen om te leeren boeren,
1 1/2 miljoen om te leeren werken!

Zoo zorgen de rijken voor onze zedelijke en stoffelijke verbetering.

GENDARMEN

Troetelkinderen der rijken

Een gendarm kost aan 't land zeven-tien honderd zestig franks.

Een boerenknecht wint per jaar, d'een door d'ander. 470 fr.
Een werkmans 875 fr.
Een staatsbediende 1025 fr.
Een onderwijzer 1100 fr.

1 gendarm is
4 boerenknechten waard

1 gendarm is
2 werklieden waard

1 gendarm is
1 1/2 onderwijzer waard

1 gendarm is
1 1/2 staatsbediende waard

Waarom?

Omdat zij de renten, eigendommen, hazen en patrijzen der rijken verdedigen, die te lui en te laf zijn het zelve te doen.

Wie aan die schandelijkheden een einde wil stellen

Stemme voor de Socialisten!

Liberales Anti-Coöperateurs

De liberales smijten kiesbriefjes op kiesbriefjes uit, waarin zij verklaren dat zij alleen nooit de samenwerking hebben aanbevolen.

Wat ellendige politiekers, die den moed niet hebben hunne vroegere beweringen te houden staan.

In zijn nummer van Vrijdag 5 januari 1894 schreef *Vaderland*.

« De bezwaren welke in 't *Vaderland*, tijdens den laatsten kiesstrijd, tegen de coöperatieven zijn verschenen, waren uitgebracht door de kiescommissie en zekere leden van de *Liberales Werkverdediging*, en 't *Vaderland* kan er zooveel te min aansprakelijk voor zijn, aangezien het, na op de onpartijdigste wijze aangehaald te hebben wat de liberales werklieden zooal tegen de coöperatieven inbrengen, zeer uitdrukkelijk heeft gezegd dat de voordeelen van de samenwerking voor den werkmans oneindig grooter zijn dan de nadelen welke hij er van vreest en dat hij dus volkomen ongelijk heeft er zich tegen te verklaren. »

DE

Moordenaars der werklieden

Gedurende de laatste 8 jaren, van 1886 tot '94, hebben rijke heeren, liberalen en katholieken, bewijs gegeven van alles te willen doen voor het werkvolk dat in hunne macht was. Wij gaan dit bewijzen :

Te Roux, Charleroi, Oostende, Borgerhout, enz. hebben ze niet min dan 72 werklieden doen omverschieten en honderden en honderden gekwetst waarvan er zijn die voor gansch hun leven ongelukkig zijn!

Bedenkt dit goed : 72 werklieden vermoord, omdat ze die groote fout bedreven, te strijden voor meer recht en welstand!

In die zelfde jaren straffen de rijke rechters vele werklieden : 2 voor eeuwigdurende dwangarbeid; verscheidene anderen kregen te samen 389 jaren 6 maanden en 27 dagen gevang.

Dat was de belooning der rijke heeren voor de werklieden die vredelievend streken om een beetje beter leven.

't Is onder de regeering der beide burgerpartijen dat de loonen zijn gedaald, de toestand van het werkvolk is verslecht, en dan, na niets dan al wat misdadig is te hebben bedreven, durven ze ons nog komen vragen om voor die heeren, die werklieden deden en lieten omverschieten, te stemmen.

Liberalen en katholieken hebben die daad toegejuicht, zelfs waren er liberale gazetschrijvers die vonden dat de katholieke regeering veel te laat was tusschengekomen met hare geweldsmiddelen om de volkseischen te onderdrukken.

Het Gentsche liberale *Morgenblad* was er een van.

De generaal Vander Smissen, die bij den koning de gendarmen wordt genoemd, dreigde de soldaten met vijf jaar gevang, indien ze in de lucht zouden hebben geschoten.

Rijke katholieke ministers, onderhiel den met onze centen mouchards, als Pourbaix, Laloi en anderen, om 't werkvolk tot brandstichting en moord aan te zetten.

De rijke liberalen deden niets dan het werkvolk tergen, uithongeren en vermoorden!

Werklieden, denkt aan die feiten, denkt aan de ongelukkige slachtoffers die ze hebben omvergeschoten en in het gevang geworpen, en stemt op 14 October tegen de eenige schuldigen : de rijken.

Letterzetters, drukkers, enz.

Velen van u steunen nog de burgerpartijen en eens werkeloos, zijt gij, even als alle werklieden, slachtoffers der kapitalistische maatschappij.

In België werden nog geene zetmachines ingevoerd, bij de vermeerdering van concurrentie, politieken en anderen strijd, wint uw vak, want het drukwerk vermeerderd, en nochtans klimt de werkloosheid verschrikkelijk in uw vak.

De bond der Brusselsche letterzetters en drukkers betaalde aan werkelozen in :

1884	fr.	3.722.00
1888	»	9.210.45
1892	»	10.508.65
1893	»	11.164.97

De toekomst wordt dus ook somber voor u en als gij nu ziet dat de hervormingen door de beide burgerpartijen gevraagd, niets tegen de werkloosheid vermogen, zult gij bekennen dat de socialisten alleen uwe stem verdienen, daar zij, door de vermindering der werkuren en het wettelijk minimum loon, een einde aan de klimmende werkloosheid zullen stellen.

De Zedelijkheid

ONDER DE WERKLIEDEN

Die is verslecht en ziehier waardoor!

In 1836 telde België 3,927,901 inwoners; in 1887 5,974,743. Voor het correctioneel gerechtshof verschenen in 1831, 17,031 betichten; in 1886, 13,227; voor 't gerecht van enkele politie, in 1835, 11,584 en in 1886, 100,687 betichten, en voor de handelsrechtbank kwamen in 1835, 4571 zaken en in 1887, 35,786.

Minister Lejeune zegde drie jaar geleden in de Kamer, dat van 1840 tot 1870 het getal bedelaars en landloopers schier gelijk gebleven was tusschen 4 en 5000, maar van 1870 tot 1888 klom het plotseling van dit cijfer tot 15,858. Het gevaar voor de bedelaars is zoo groot, dat de regeering zich verplicht gevoelt er wettelijk wrede, onmenselijke wetten tegen in te voeren

M. Lejeune verklaarde in 1892 in de Kamer, dat in de laatste 2 1/2 jaren 300 duizend veroordeelingen door onze rechtbanken uitgesproken werden en onder de bedelaars zeer vele meisjes van 13 à 14 jaar waren, waaronder verscheidenen in zwangeren toestand.

De bevolking klom van 2 op 3, de betichten stegen van 1 op 3 voor de correctionele rechtbank; van 1 op 10 voor die van enkele politie, en van 4 op 35 voor de Handelskamer, terwijl de bedelaars en landloopers vervierdubbelden!

Wie zal ontkennen dat het werkgebrek en de daaruit stijgende nood de oorzaken zijn van deze vreeselijke aangroeiing der misdrijven; dat de grootste meerderheid der landloopers zoo diep zinken bij gebrek aan werk, hetwelk zij vruchteloos aan de kapitalistische maatschappij vragen?

Bij dit alles komt zich een nieuw cijfer voegen.

In 1870 beliep in België het getal zelfmoorden tot 338; in 1887 klom het tot 766. De zelfmoorden verdubbelden schier in 17 jaar.

Dit cijfer is een welsprekend maar tragisch bewijs tevens hoe de ellende, de wanhoop, de vertwijfeling stijgen in ons land en een krachtig pleidooi ten voordeele onzer stelling: dat de zedelijkheid vervalst.

De Belgische statistieken geven de cijfers niet van het getal ontuchtthuizen en ontuchtige vrouwen, maar alles geeft ons volle recht te veronderstellen, dat ook deze ongelukkigen met legioenen zullen aangegroeid zijn.

DE PAPEN

De papen willen een vrijwilligersleger, dat wil zeggen, een leger van gendarmen. Zoo lang de werklieden gereed waren in hunne werkstakingen te schieten ten voordeele der rijken, moesten onze zonen soldaat worden.

Nu dat het leger andere gedachten krijgt, nu mogen de werklieden geen soldaat meer worden.

Gendarmen moeten het leger uitmaken, om bij het minste verzet der werklieden, er in te knippen en in te schieten.

Werklieden en burgers die de vredelievende oplossing der werkersweste wenscht, stemt tegen de papen, die d'eeuwige en geweldige onderdrukking der werklieden willen.

EEN MILLIOEN

De kiezingen zullen te Gent en te Brussel aan de katholieken één miljoen kosten.

Te Gent en op den buiten smijten de papen drie bladen uit, elk op 40 duizend exemplaren, zonder de brochures, als catechismussen en anderen, te rekenen.

Van over 4 weken krijgen de 150 duizend kiezers van Brussel en omstreken alle dagen een groot blad kosteloos.

De kiesdravers loopen rond en laten de buitenlieden drinken, tot het bier hen uit den neus loopt.

Met de duizenden, op den arbeid der werklieden en boeren gewonnen, gaan de papen trachten de stemmen der armen te versmachten.

Op, armen, op! Stemt tegen die miljoen-dieven!

VAN ALLES WAT

Hoe men rijk wordt. — Op den 1 Maart 1894 stonden de actiën der groote ijzerfabriek en kanongietterij van John Cockerill, te Seraing bij Luik, in België, aan 1600 fr. Die actiën staan nu aan 2100 fr.

De rentenier die zich den 1 Maart 100 actiën kocht en ze nu verkoopt, wint in eens 100 maal 500 frank, of 50 duizend franken.

Zoo is de eigendom de vrucht van eigen arbeid!

Over hetzelfde. — Ennige jaren geleden sloeg het graan in enkele weken 12 frank per 100 kilos op.

Misdadige speculanten hielden te Antwerpen wel 90 walenschen graan in de dokken liggen om den opslag te houden.

In eenige weken tijd wonnen die speculanten verscheidene miljoenen.

Die speculaties zijn echte doodslagen als men weet, dat de sterfte onder de werklieden klimt en daalt met den prijs der levensmiddelen.

De werklieden zijn zoodanig uitgeput, dat hun leven aan een zijden draadje hangt.

Slaan brood en aardappelen op, het zijden draadje breekt; de zwakken onder ons: meisjes, vrouwen en grijsaards bezwijken, en terwijl wij naar de kerken hoven de lijken voeren van hen die ons lief zijn, vullen de speculanten hunne koffers met de miljoenen op onze uithongering verdiend.

Zijn die fortuinen, aldus gewonnen, ook de vrucht van eigen arbeid?

Nog al hetzelfde. — Dertig jaar geleden kocht een rijke dame van Mechelen grond te Antwerpen voor zes duizend franken.

In 1888 had zij hem al verkocht voor zes honderd duizend franken.

Door de uitbreiding der stad, de vermeerdering der bevolking, door de toeneming der zeehaven, was de grond te Antwerpen schrikkelijk hoog gestegen.

Die dame had daar niets voor gedaan. Maar haar fortuin was honderd maal vergroot, en de bevolking, die, door haren arbeid den handel had doen klimmen, werd beloond door hooge huishuur en daaruit volgende duurdere levensmiddelen te moeten betalen.

Dit schandaal is in elke stad gebeurd.

Wie durft nog zeggen dat eigendom de vrucht van eigen arbeid is?

Op school. — De onderwijzer onder-vraagt een leerling :

Onderwijzer. — Karelken, de koning wint per jaar 3 miljoen 365 duizend frank. Gij weet dat er 365 dagen in het jaar zijn. Hoeveel wint de koning dan per dag?

Leerling. — 10 duizend frank, mijnheer.

Onderwijzer. — Goed. Wanneer gij rekent dat 3 tellooren soep 10 centiemen kosten, hoeveel tellooren soep kan men met 10 duizend franken koken?

Leerling. — 300 duizend, mijnheer.

Onderwijzer. — Heel goed. Gij ziet dus, kinderen, dat de koning met zijn hoog loon, de dagelijksche soep van al de arme schoolkinderen neemt, want er zijn 300 duizend arme schoolkinderen in heel het land.

Kies meetings

MAANDAG 8 OCTOBER

om 7 1/2 ure 's avonds zeer stipt

GROOTE MEETINGS

in de zalen VALENTINO

KUIPERSKAAL

EN

FLORA Holstraat

DAGORDE:

Het programma der burgerpartijen en het onze.
Godsdienst, eigendom en familie.

Na de meeting:

Monsterbetooging

om 9 1/2 ure bijeenkomst op den Kouter met vlaggen, kartels, transparanten en drie muziekkorpsen.

Werklieden, Kiezers al op dek! Door uwe geestdrift getoond dat gij met hoop en vertrouwen den uitslag der kiezing en den triomf der rechtvaardigheid afwacht.

Poortjesmeetings

Dinsdag 9 oktober, in het grootste beluik van den Voetweg, St-Pieters.

Woensdag 10 oktober, in den Cité Drijvers, op den Geuzeberg.

Donderdag 11 oktober, in den Cité Picha, Binnenweg, Ladeberg.

Donderdag 11 oktober, in den Cité der Kastanjestraat.

Vrijdag 12 oktober, in de Veergreppe, op de Kortrijkschestraat.

Gent, druk.-uitg. Em. Claeys, Metserstraat,

REDAC
ADMINIST
GEN
GAREN P

Ongeteekend
ven worden
nomen.

Berichten o
stakingen en
moeten door
eenig. gesten

MEETING
Maa

richt de gents
GROO

Valentino, K

Verscheid
de program
over godsdic
Al de tegen
de partij sta
van spreken
Na de mee

MO
met de drie
der partij en
bijeenkom
Vooruit te g

GEN

Zoo trekt

Men leest

De Behoud

BILAN van

Hetzool
gend g
vraagstuk
water der
vaart is
eener pr
oplossing
den.

(Br

Wat gen
In 1889
vraagstuk
In 1894
gend is.

Laat de
zal het vr
Indien

(1) Twee
den titel
1894.

70

Naar

— He

onderbr

dan iets

tel van

— No

naam,

wij Lot

weten

deze ke

van he

de zaal

dat wij

over d

daaron

en van

wel za

mij te

te late

wat ik

—

heeft

voor

voorle

nen

hem

ik ha

ande

omst